

Forfatter: Hauch, Carsten

Titel: Udrag fra En polsk Familie: 1-2. - 1926

Citation: Hauch, Carsten: "En polsk Familie: 1-2. - 1926", i Hauch, Carsten: *En polsk Familie: 1-2. - 1926*, udg. af POUL SCHJÆRFF, 1926-29, s. XVIII. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hauch01val-shoot-idm140529614676464/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: En polsk Familie: 1-2. - 1926

der helt profetisk og kalder Tanken om Folkenes Forbund frem, naar Hauch ender sin Redegørelse for Valget af Emne med at fastslaa, at »det hele Europa stræber til et fælles Maal, at Culturen slynger sit Baand om de forskellige Lande, at der af deres Tilnærmelse i Fremtiden skal dannes et Forbund.« Hauch peger derved fremad og modarbejder paa en heldig Maade Samtidens noget overdrevne Danskerdyrkelse, der fandt fuld Tilfredsstillelse, dels i vor egen Historie, som Ingemann fremstillede den i sine Romaner, dels i den heibergske Skoles Vaudeviller og Hverdagshistorier. P. Hjort, der har anmeldt »En polsk Familie« rosende og forstaaende, og som, for ikke at være hildet i forudfattede Meninger, ikke havde læst Fortalen, da han skrev sin Anmeldelse, lovpriser netop Hauch, fordi han valgte et ikke-dansk Emne. »Vi have for Tiden Nok af det Fædrelandske, baade i Historie og Poesi, og mer end Nok af dette Hverdagsvæsen.«

Viser »En polsk Familie« ved sit Emne fremad, har den derimod i sin Form dybe Rødder i den allerede foreliggende europæiske Litteratur. Værket er en typisk Prøve paa Romantikkens Form for Roman, og dens litterære Forudsætninger finder vi i Tyskland.

Det store Forbillede er *Goethe*. Med »*Wilhelm Meister*« 1796 skabte han et Værk, der blev forbilledligt for en Romans Opbygning hos det nye litterære Slægtled, Romantikerne. Disse, der ellers ikke følte sig tiltrukket af Goethes dagklare Klassicisme, fandt i »*Wilhelm Meister*« Romanernes Roman. Denne Bog med dens brede Komposition, subjektive Overvejelser, retarderende Indskud (»Be-kanntnisse einer schönen Seele«) og indstrøede lyriske Digte blev for dem ret den Form, der kunde rumme deres noget udflydende Fantasifostre, Goethe

XVIII

blev deres store Profet, og »Wilhelm Meister« deres Bibel. Det er tydeligt, at Hauch staar i Gæld til Goethes Værk i Kompositionen af sin Roman (eller rettere i, hvad man nu til Dags vilde kalde i Mangelen paa Komposition), og et Par Personer, den gamle Harpespiller og hans Datter, stammer direkte ned fra Harpespilleren og Mignon hos Goethe.

Ved Siden af Goethe staar *Novalis*, I sin Ungdoms lyriske Digtning med den pantheistiske, naturfilosofiske Anskuelse bygger Hauch paa *Novalis*; rundt om i hans Digtsamlinger træffes Oversættelser og Bearbejdelser efter ham; han har øvet en dybtgaaende Virkning paa Hauch. *Novalis'* Roman »*Heinrich v. Ofterdingen*« læstes ivrigt, ogsaa af danske Romantikere, og herfra har Hauch (foruden fra »*Wilhelm Meister*«) de indstroede lyriske Digte, særlig Digtene af salmeagtig og opbyggelig Art, samt den hele romantiske Stemning, der som en Dis ligger over Bogen. Og en Skikkelse som *Czerzimir* er en *novalisk* Figur i sin Pantheisme, medens han ved sin Blanding af følsom Forstaaelse og masculin Ironi kan minde om *Byron* og *Heine*, der i 30'erne herhjemme var paa Moden, og hvis Typer ogsaa genfindes hos *Chr. Winther*.

Det tredje Forbillede er *Jean Paul*, som i Romanstikkens Tidsalder kunde glæde sig ved en Berømmelse, der næsten overgik Goethes. Hans Romaner er komponerede som en Lykkens Pose: nogle Gevinster og mange Nitter : midt i en langtrukken, kedsommelig Udvikling dukker de fineste og dybeste Tanker frem, som oftest i sentensagtig Form, hvorfor de paa Hauchs Tid blev citeret som Strøtanker. I »*En polsk Familie*« er Romanens Motto taget fra *Jean Paul*, og rundt om minder enkelte Aandrigheder om *Jean Pauls* Stil, dette gælder særlig om *Czerzimir* og *Casimir*.